

Fígjarmálaráðið

Løgtingið

Dagfesting: 18. desember 2018
Mál nr.: 17/00147-12
Málsviðgjørt: JEK

Løgtingsmál nr. 89/2018: Uppskot til lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn (Betrað brøkpensjón, frítøka, gjøld og panting)

Uppskot til

Lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn (Betrað brøkpensjón, frítøka, gjøld og panting)

§ 1

Í lögtingslóg nr. 39 frá 7. mai 1991 um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 70 frá 30. apríl 2018, verða gjørdar hesar broytingar:

1. § 2, stk. 3 verður orðað soleiðis:
“Stk. 3. Landsstýrismaðurin ásetir nærri reglur um,
  - 1) hvussu og nær persónar og arbeiðsgevarar skulu rinda tey í stk. 1 nevndu gjøld,
  - 2) av hvørjum A-inntøkum persónar móguliga sleppa undan at rinda gjaldið, og
  - 3) um avgreiðslugjald fyri teir arbeiðsgevarar, sum ynskja at rinda tey í stk. 1 nevndu gjøld eftir rokning.”
2. Í § 2, stk. 5 verður aftan á 1. pkt. sum nýggj pkt. sett:
“TAKS fremur pantingina eftir reglunum fyri innkrevjing av skattum.

TAKS er eisini heimilað at innkrevja skuld og innkrevjingarkostnað sambært hesi lögtingslóg við at afturhalda í A-inntøku hjá teimum gjaldskyldugu sambært reglunum um hetta í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt.”

3. Í § 2 verður sum stk. 7 sett:
“Stk. 7. Fyri persónar, fevndir av Nordisk Konvention om Social Sikring, fylgir gjaldsskyldan til arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnin og móguleikin fyri at vera frítikin fyri at rinda í grunnin, teimum vanligu reglunum.”
4. § 3, stk. 2 verður orðað soleiðis:
“Stk. 2. Persónur,
  - 1) sum býr í Føroyum og sum hevur búð í Føroyum í minst 3 ár, meðan viðkomandi var millum 15 og 67 ár, men sum antin er frítikin eftir § 2, stk. 7 ella ikki lýkur krøvini í stk. 1, hevur rætt til 1/15 av fullari

arbeiðsmarknaðareftirløn fyri hvørt ár, viðkomandi hevur verið búsitandi í Føroyum, tó í mesta lagi 15/15. Ár við frítøku eftir § 2, stk. 7 telja ikki við.

- 2) sum ikki býr í Føroyum, men sum hevur búð í Føroyum í minst trý ár, meðan viðkomandi var millum 15 og 67 ár, hevur rætt til 1/40 av fullari arbeiðsmarknaðareftirløn fyri

hvørt ár, viðkomandi búði í Føroyum, tó í mesta lagi 40/40. Ár við frítøku eftir § 2, stk. 7 telja ikki við.”

§ 2

Henda løgtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd og hevur virknað frá 1. januar 2019.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Hetta lógaruppskot betrar pensjónina hjá pensjónistum, ið fáa brøkpensjón úr samhaldsfasta arbeiðsmarknaðareftirlønargrunninum (AMEG).

Henda broyting skal eisini síggjast sum liður í pensjónsnýskipanini, har ætlanin var at broyta og betra brøkpensjónina úr AMEG úr 1/40 upp í 1/15 fyri hvørt ár ein persónur hefur búð í Føroyum frá tí, at viðkomandi var 15 ár og til viðkomandi er 67 ár.

Broytingaruppskotið frá Løgtingsins Fíggjarnevnd til pensjónsnýskipanina gjørði tó, at ert tú pensjónistur, ið býrt í Føroyum, samstundis sum tú - frá tí tú vart 15-67 ár – hefur búð 14 ár í Føroyum, fært tú 14/40 partar av útgjaldinum. Um tú hefur búð 15 ár í Føroyum, fært tú 40/40 (100%) av útgjaldinum. Hetta var ongantíð ætlanin.

Løgd verður tí fram broyting í lóg um AMEG, ið tryggjar, at 1/15 verður galdandi, um tú sum pensjónistur býrt í Føroyum. T.v.s., at hefur tú búð 14 ár í Føroyum, fært tú 14/15 partar av útgjaldinum. Um tú hefur búð 15 ár í Føroyum, fært tú 15/15 (100%) av útgjaldinum. Hetta er samsvarandi uppruna ætlanini í sambandi við pensjónsnýskipanina.

Mælt verður hartil í lógaruppskotinum til, at reglurnar um rindan av gjøldunum verða dagfórdar bæði við atlitum at upphædd og gjaldshátti, og hartil verður mælt til, at reglur um frítøku og panting verða ásettar.

Eisini verður mælt til, at broyta løgtingslógina við atlitum at Nordisk Konvention om Social Sikring. Er persónur frítikin frá AMEG í eitt áramál, ber hetta í sær, at útgjaldið úr grunnum lækkar við 1/15 fyri hvørt ár við frítøku, um viðkomandi býr í Føroyum. Býr viðkomandi ikki í Føroyum, lækkar útgjaldið við einum 1/40 fyri hvørt ár við frítøku.

1.2. Galdandi lóggáva

Í § 2, stk. 3 í galdandi løgtingslóg er ásett, at landsstýrismaðurin ásetir nærri reglur um, hvussu og nær persónar og arbeiðsgevarar skulu rinda lógarásettu gjøldini og av hvørjum A-inntøkum persónar móguliga sleppa undan at rinda gjaldið.

Galdandi løgtingslóg hefur ikki ásetingar um panting og frítøku, og við atlitum at rindan av brotvísu útgjaldi verður útgjaldið ásett í fjørutíundapørtum heldur enn fimtandapørtum, sum meirilutin í fíggjarnevndini legði upp til í løgtingsmáli 70/2017.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Endamálið við uppskotinum er at veita teimum, ið ikki hava rætt til fult útgjald, ein fíggjarligan lætta. Víst verður til kapittul 1.2.

Harnæst er endamálið við uppskotinum at dagføra galdandi inngjaldshátt og áseta reglur um frítøku og panting.

Við uppskotinum verður innkrevjingin meinlík innkrevjingini, sum er galdandi fyri ymisku gjøldini, sum TAKS umsitur. Hetta ger umsitingina hjá TAKS einfaldari og raksturin skynsamari, eins og hetta betrar móguleikarnar fyri at fáa útistandandi gjaldið inn.

Við atliti at frítøku verða reglurnar broyttar soleiðis, at persónur, sum er fevndur av Nordisk Konvention om Social Sikring, kann velja skipanina í Føroyum frá, men ber hetta í sær, at útgjaldið úr grunninum lækkar við 1/15 fyri hvørt ár við frítøku, um viðkomandi býr í Føroyum.

Býr viðkomandi ikki í Føroyum, lækkar útgjaldið við einum 1/40.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Samanumtikið hevur uppskotið við sær,

- at reglurnar um arbeiðsgevaragjald verða dagfórdar,
- at innkrevjingarmøguleikarnir batna,
- at persónur, fevndur av Nordisk Konvention om Social Sikring kann verða frítikin at rinda í grunnin og
- at tey, sum ikki hava rætt til fult útgjald, fáa ein fíggarligan lætta.

1.5. Ummæli og ummælisskjal

Uppskotið hevur verið til hoyringar hjá TAKS, Almannaverkinum og Landsfelag Pensjónista.

Harumframt varð uppskotið sent Løgmannskrivstovuni til almenna hoyring á heimasíðuni hjá Føroya landsstýri.

TAKS, Landsfelag Pensjónista, Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnurin, Bozena Rasmussen vegna tíggju navngivnar borgarar og Almannaverkið hava sent Fíggaráráðnum hoyringarsvar til uppskotið.

TAKS

TAKS mælir í hoyringarsvari sínum til, at § 1, nr. 3 í uppskotinum verður orðað soleiðis, at heimildin at frítaka fyri at rinda í grunnin bert er fyri tey, sum sambært konventiónini kunnu verða frítikin.

Harumframt verður mælt til, at partar av orðingini í § 1, nr. 3 (§ 2, stk. 7, 2. pkt.) eisini verður nágreinað soleiðis:

- nær frítøkan kann loyvast, og ikki bara nær umsóknin er galdandi.
- hvat ár frítøkan kann verða galdandi fyri, tí AM-gjaldið verður roknað av skattskyldugu inntøkuni.

Tað kundi eitt nú verið ásett, at frítøka fyri at gjalda í grunnin kann loyvast fyri tað inntøkuárið, umsóknin kemur inn, ella móguliga, at umsókn fyri eitt ár skal latast seinast tá sjálvuppgáva fyri árið skal latast inn.

Eisini verður mælt til at tað verður ásett, at frítøka kann játtast fyri tann lutfalsliga partin av gjaldinum fyri eitt inntøkuár, sum persónurin kann verða frítikin frá sambært konventiónini.

Sambært uppskotinum er ongin serlig áseting um gildi aftur í tíð og tí metir TAKS, at frítøka í fyrsta lagi kann játtast fyri tað árið, lógin fær gildi.

TAKS metir ikki, at tað er móguligt at játta frítøku aftur um gildiskomuna, hóast umsókn um frítøku longu er latin TAKS, áðrenn lógin kemur í gildi. Vit mæla tí til, at tað verður skrivað í viðmerkingarnar, hvønn týðning gildiskoman fær fyri umsóknir, sum eru latnar TAKS áðrenn

lógin kemur í gildi. Um ætlanin er loyva frítøku aftur um gildiskomuna, má serlig áseting gerast um tað.

TAKS mælir til, at frítøka bert eigur at verða veitt fyri eitt ár í senn.

TAKS skrivur til seinast, at ásetingin um frítøku fyri at rinda AM-gjald til grunnin fer at hava við sær væl meira umsiting hjá TAKS. TAKS hevur tó ikki gjørt nakra ítøkiliga meting av, hvat henda meirumsiting fer at kosta.

Fíggjarmálaráðið tekur viðmerkingarnar hjá TAKS til eftirtektar og hevur broytt uppskotið, so tað samsvarar við ásetingarnar í Nordisk Konvention om Social Sikring.

Landsfelag Pensjónista

Landsfelag Pensjónista tekur undir við endamálinum við lógaruppskotinum at veita teimum, ið ikki hava rætt til fult útgjald, størri útgjald.

Eisini tekur Landsfelag Pensjónista undir við restini av uppskotinum.

Fíggjarmálaráðið fegnast um, at Landsfelag Pensjónista sum heild tekur undir við uppskotinum.

Arbeidsmarknaðareftirlønargrunnurin

Arbeidsmarknaðareftirlønargrunnurin hevur ikki aðrar viðmerkingar til lógaruppskotið enn tær, TAKS vísir á í sínum hoyringarskrivi.

Fíggjarmálaráðið fer at vísa til viðmerkingarnar til hoyringarsvarið frá TAKS.

Bozena Rasmussen vegna tíggju navngivnar borgarar

Bólkurin heldur, at tað er gott og neyðugt, at brotpensjónin hjá teimum, ið ikki hava rætt til fult útgjald úr grunninum, verður betrað.

Bólkurin metir tó ikki, at tað er nøktandi, at broytingin einans er galdandi frameftir, og verður tí mælt til at broyta uppskotið afturvirkandi.

Bólkurin sigur, at tað var ein lógarfeilur, tá rætturin til framtíðarútgjald varð broyttur til fjørutundapartar hjá teimum, sum ikki høvdu búð í Føroyum í minst 40 ár, meðan tey vóru ímillum 15 og 67 ár.

Fíggjarmálaráðið harmast um, at tað er ein bólkur av borgarum, sum fólir seg at hava verið fyri órætti.

Fíggjarmálaráðið metir hinvegin ikki, at tað er grundarlag fyri uppáhaldinum um, at tað var ein lógarfeilur, tá rætturin til útgjald varð broyttur frá fullum útgjaldi til brotpensjón.

Tað framgongur beinleiðis av lógartekstinum og viðmerkingunum til uppskotið frá 2009 (løgtingsmál 87/2008), at uppskotið skuldi hava virknað fyri allar persónar, sum ikki høvdu nátt útgjaldsaldurin.

Persónar, sum hinvegin høvdu nátt útgjaldsaldurin, tá uppskotið kom í gildi, blivu ikki raktir av uppskotinum, og høvdu sostatt framhaldandi rætt til útgjald eftir gomlu reglunum.

Almannaverkið

Almannaverkið mælir í hoyringarsvari sínum til, at ásetningin í § 1, nr. 3 verður nágreinað.

Viðmerkingarnar hesum viðvákjandi svára í stóran mun til viðmerkingarnar hjá TAKS, sum eru endurgivnar omanfyri.

Fíggjarmálaráðið tekur viðmerkingarnar hjá Almannaverkinum til eftirtektar og hevur broytt uppskotið samsvarandi.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingarnar fyri land og kommunur

Uppskotið hevur fíggjarligar avleiðingar bæði fyri landið og kommunurnar.

Mett verður, at uppskotið hækkar útgjaldið fyri 29 persónar. Hesi fáa nú øll hægri útgjald. Tilsamans samsvarar hækkingin við umleið 11 full útgjald. Hetta hevur við sær, at útgjaldið úr grunninum økist við umleið 750.000 kr. í 2019. Hetta hevur við sær meirinntøku til landskassan og kommunurnar á ávikavist 120 tús. kr. og 150 tús. kr.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Uppskotið hevur umsitingarligar avleiðingar fyri landið, men ikki fyri kommunurnar. Mett verður, at umsitingarligu broytingarnar, sum eru til fyrimunar fyri TAKS, ikki fara at hava við sær eyka kostnað.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Uppskotið hevur ávísar avleiðingar fyri vinnuna, eftirsum ein kann vænta, at tað frameftir verður álagt eitt avgreiðslugjald, um arbeiðsgevari ynskir at avrokna gjald til grunnin eftir rokning.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri umhvørvið.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Uppskotið hevur jaligar fíggjarligar og sosialar avleiðingar fyri tey, sum fáa lutvíst útgjald úr grunninum.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Uppskotið samsvarar við Nordisk Konvention om Social Sikring.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri tvørgangandi millumtjóðasáttmálar á økinum.

2.9. Marknaforðingar

Uppskotið hevur ikki við sær marknaforðingar.

2.10. Revsing, útpanting, sektir ella onnur størri inntriv

Uppskotið hevur ásetingar um útpanting, men ikki um revsing, sektir ella onnur størri inntriv.

2.11. Skattir og avgjöld

Uppskotið hevur ikki ásetingar um skattir og avgjöld.

2.12. Gjöld

Við uppskotinum fær landsstýrismaðurin heimild at áseta nærri reglur um avgreiðslugjöld.

2.13. Áleggur lógaruppskotið fólki skyldur?

Uppskotið áleggur ikki fólki skyldur.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein annan enn landsstýrismannin ella til kommunur?

Sum nevnt undir kapittul 2.12. fær landsstýrismaðurin við uppskotinum heimild at áseta nærri reglur um avgreiðslugjöld.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Uppskotið gevur ikki almennum myndugleikum atgongd til privata ogn.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Uppskotið hevur ikki aðrar avleiðingar.

2.17. Yvirlit yvir avleiðingarnar av uppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggarligar ella búskaparligar avleiðingar	Ja	Ja	Nei	Ja	Ja
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Ja
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Ja	Nei	Nei	Ja	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Ja	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1, nr. 1

Við uppskotinum fær landsstýrismaðurin heimild til at áseta reglur um, hvussu og nær persónar skulu rinda grunninum gjøld, av hvørjum A-inntøkum persónar móguliga sleppa undan at rinda gjaldið og um avgreiðslugjald fyri teir arbeiðsgevarar, sum ynskja at rinda nevndu gjøld eftir rokning.

Um sæð verður burtur frá uppsetingini, er einasta broytingin í mun til galdandi reglu, at landsstýrismaðurin við ásetingini fær heimild at áleggja avgreiðslugjald fyri teir arbeiðsgevarar, sum ynskja at rinda arbeiðsmarknaðareftirlønargjaldið eftir rokning.

Til § 1, nr. 2

Við ásetingini fær TAKS heimild til at innheinta skyldugt arbeiðsmarknaðareftirlønargjald við panting eftir reglunum í skattalógini. Sama er galdandi fyri innkrevjingarkostnað.

Til § 1, nr. 3

Gjaldsskyldan til arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnin og móguleikin fyri at verða frítikin fyri at rinda í grunnin, fylgir teimum vanligu reglunum um, at persónar, ið eru fevndir av persónsskaranum í norðurlenska sáttmálanum, sum útgangsstøði rinda øll sosial gjøld í arbeiðslandinum, og við frítøku frá arbeiðslandinum rinda í bústaðarlandinum.

Almannaverkið viðger umsóknir um frítøku frá at rinda eftir sáttmálanum.

Almannaverkið sendir TAKS avrit av avgerðini, tá frítøka er játtað.

Til § 1, nr. 4

Ásetingin er galdandi fyri persónar, sum ikki fáa arbeiðsmarknaðareftirløn eftir sama leisti sum onnur, antin tí teir hava búð í Føroyum í stutta tíð ella tí teir bógva uttanlands.

Um persónur, fevndir av hesi áseting, býr í Føroyum og hevur búð í Føroyum í minst 3 ár, meðan viðkomandi var millum 15 og 67 ár, men ikki lýkur krøvini fyri at fáa fult útgjald, hevur viðkomandi rætt til 1/15 av fullari arbeiðsmarknaðareftirløn fyri hvørt ár, viðkomandi hevur verið búsitandi í Føroyum, tó í mesta lagi 15/15.

Um persónur ikki býr í Føroyum, men hevur búð í Føroyum í minst trý ár, meðan viðkomandi var millum 15 og 67 ár, hevur viðkomandi rætt til 1/40 av fullari arbeiðsmarknaðareftirløn fyri hvørt ár, viðkomandi búði í Føroyum, tó í mesta lagi 40/40.

Í báðum førunum telja ár við frítøku eftir § 1, nr. 3 ikki við.

Til § 2

Áseting um gildiskomu.

Fíggjarmálaráðið, 18. desember 2018

Kristina Háfoss
landstýrismaður

/ Bjarni Askham Bjarnason

Yvirlit yvir fylgiskjøl:

Fylgiskjal 1: Javntekstur

Fylgiskjal 2: Hoyringarsvar frá TAKS

Fylgiskjal 3: Hoyringarsvar frá Landsfelag Pensjónista

Fylgiskjal 4: Hoyringarsvar frá Arbeiðsmarkaðareftirlønarrunninum v/stjóranum í
Landsbanka Føroya

Fylgiskjal 5: Hoyringarsvar frá tíggju navngivnum borgarum

Fylgiskjal 6: Hoyringarsvar frá Almannaverkinum